

Tuinvrouw **ROZEMARIJN OOSTHOEK** zoekt de grenzen van het gecultiveerde op

In oktober exposeerde tuinvrouw en kunstenares Rozemarijn Oosthoek in het Rotterdamse arboretum. Ze werkte in deze 8 hectare grote botanische tuin vanaf april als Artist in Residence, graveerde bladeren op gekleurd glas en maakte verfijnde pentekeningen. In haar werk gaat Oosthoek op zoek naar de grenzen van het cultiveren. “Veel botanische tuinen zijn sterk gecultiveerd, maar wanneer breekt de natuur door menselijke grenzen heen?” Ook als tuinvrouw is ze gefascineerd door contrasten als strak en weelderig, of gestructureerd en vrij.

Tekst: Rosanne de Boer Foto's: Rozemarijn Oosthoek

“Als kind was ik al met tekenen, schilderen en planten bezig. Mijn eerste bijbaantje was in het tuinonderhoud. Ik koos voor de kunstacademie. Nu werk ik als zelfstandige en noem ik mezelf zowel tuinvrouw als kunstenares.” In mei 2016 richtte ze haar eigen bedrijf op. “Eind 2019 verhuisde ik van het oosten van het land naar het westen. Via Wilde Weelde, een vakgroep van

ecologische hoveniers, heb ik hier in mijn woonplaats Delft en omliggende steden als Den Haag en Rotterdam veel hoveniers leren kennen. Ik had meteen collega's met wie ik klussen kon delen en ideeën kon uitwisselen. Ook mijn opleiding tot ecologisch hovenier die ik eind 2019 afrondde, gaf me de kans om hier in het westen mensen te leren kennen.” De combinatie van tuinvrouw en kun-

‘Als tuinvrouw let ik op bladvorm en bladkleur, maar ook op de bloeitijd, groeiwijze en hoogte van de plant’

stenares komt niet zoveel voor, maar “wie ook hovenier en kunstenaar is, is Hans van Lunteren. Zijn project Zaailingen krijgt nu aandacht in het Centraal Museum in Utrecht.” Samen met Jessica van Essen (Utrecht Natuurlijk) en Hans van Dijk (BNNVara) ontwikkelde Van Lunteren dit project over natuur in de stad, waarvan foto’s en video’s te zien zijn in de tentoonstelling De botanische revolutie.

Verkoelend

In coronatijd had Oosthoek ondanks de maatregelen voldoende werk. “In het voorjaar van 2020 verspreidde

ik mijn flyer in Delft en omgeving. In het najaar had ik al veel klussen. Ook dit jaar blijven de tuinopdrachten komen. Net als ik denk dat ik het rustiger krijg, word ik gebeld door nieuwe klanten. Er is veel vraag naar groenspecialisten.” Ze merkt dat de ecologische manier waarop ze werkt mensen aanspreekt. “Het gaat niet alleen om een esthetisch mooie tuin, maar ook om een habitat voor verschillende dieren. Een groene tuin heeft positieve effecten op het klimaat: het water kan weg en het groen werkt verkoelend.” Zijn klanten verrast over de combinatie van tuinvrouw en kunstenaar? “Vaak spreekt de combinatie mensen aan. Soms vragen ze mij bewust,

omdat ik ook kunstenaar ben. Mijn kunstzinnige kijk komt op verschillende manieren terug in de tuin. Als ik beplantingen ontwerp, ben ik met enorm veel aspecten bezig waar ik ook als kunstenaar mee werk. Denk bijvoorbeeld aan vorm en kleur. Als tuinvrouw let ik op bladvorm en bladkleur, maar ook op de bloeitijd, groeiwijze en hoogte van de plant.”

Rozemarijn kijkt daarnaast naar de ligging van de tuin en de grondsoort. “Dit alles tot een mooi geheel laten komen, is een kunstzinnig proces. Als mensen meer groen in de tuin willen, maak ik stapelmuurtjes van de verwijderde tegels. Vaak hebben klanten ook een restje bestrating over die ik hiervoor mag gebruiken. Met deze stapelmuurtjes voeg ik een verticaal element aan de tuin toe. Tussen de stenen kunnen planten groeien. Het kunstzinnige hieraan is dat ik de vorm ter plekke kan laten ontstaan, in overleg met de klant. Natuurlijk moet ik wel uitrekenen hoeveel aanvulgrond er nodig is, maar als alle materialen aanwezig zijn, is het een kwestie van bouwen en laten ontstaan.”

Inheems

Contrasten fascineren haar. “Ik hou ervan om strak tegenover weelderig en organisch te zetten. Als ik een tuin ontwerp, breng ik structuur aan, maar geef ik de natuur ook de ruimte. Als ik de tuin ook mag onderhouden, kan ik later altijd wat bijsturen indien gewenst. Daarvoor moet je wel plantenkennis hebben, om te voorkomen dat een woekerende soort een iel plantje wegduwt. Als ik alleen het ontwerp en de aanleg mag doen, kies ik in overleg met de klant soms voor een eenvoudiger variant om het onderhoud makkelijker te maken.” Rozemarijn vindt biodiversiteit belangrijk en heeft in haar eigen tuin van 43 vierkante meter zo’n 140 soorten planten staan, plus een aantal stapelmuurtjes. Toch oogt de tuin niet overvol.

Ze gaat niet puur voor inheemse planten, maar zet ze wel graag in tuinontwerpen, omdat ze inheemse insecten zo-

als bijen aantrekken. Delft is een stad met veel aandacht voor groen, is haar opgevallen: “Ecologisch tuinieren valt hier in goede aarde. Mensen in de stad die geen tuin hebben, zetten (klim)planten op gevelmuurtjes.”

Arboretum

Voor haar expositie in het Rotterdamse arboretum wilde Oosthoek onderzoeken hoe zo’n botanische tuin wordt onderhouden en wanneer de natuur dwars door menselijke grenzen heen groeit. “Vorig jaar zomer bezocht ik Trompenburg Tuinen & Arboretum. Het was heerlijk om op die warme zomerdag tussen de bomen te wandelen. Ik dacht: dit is een mooie plek voor een Artist in Residence. Bij het hoofdgebouw vroeg ik naar de mogelijkheden. Ze hadden al eerder kunstenaars gehad. Ik mocht werk opsturen en ze raadden me aan om subsidie aan te vragen. Twee fondsen kreeg ik toegekend; één van de gemeente Rotterdam en één van de Stichting Bevordering van Volkskracht.”

In het hoofdgebouw exposeerde de kunstenaar pentekeningen en kleine glasgravures. Ze verkocht diverse gravures. “Eén klant kwam afgelopen week zelfs voor een derde exemplaar. In de tuin staan op drie plekken grote gravures op glas.” Het boeiende is dat je de natuur zo door haar werk heen ziet. Dat past goed bij haar thema. “Ik heb in het afgelopen halfjaar de grenzen van het gecultiveerde onderzocht. In mijn pentekeningen uit dit zich bijvoorbeeld in weergaves van een kiwi die om een hek heen groeit en dit hek bijna verzwelgt. Of: een elfenbankje waar takjes in gegroeid zijn en een winde die om een rododendron groeit. In mijn gravures heb ik mij laten inspireren door de vele bladvormen die ik in deze tuin zag. Het arboretum is een onuitputtelijke inspiratiebron.” ●

www.rozemarijnoosthoek.nl